

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru z pošiljanjem
na dom
za celo leto . . . 3 fl.
" pol leta . . . 1 fl. 50 k.
" $\frac{1}{4}$ " . . . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . . . 2 fl. 50 k.
" pol leta . . . 1 fl. 30 k.
" $\frac{1}{4}$ " . . . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigaru Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

"Poduk v gospodarstvu bogati deželo."

Štv. 14.

V Mariboru 18. julija 1867.

Tečaj I.

Ogri in dualizem.

Ogerski pregor pravi: Extra Hungariam non est vita, si est vita non est ita, to je po našem: zunaj Ogerskega ni življenja, če je življenje, pa ni tako. In res Ogri ali prav za prav Madžari kot na Ogerskem vladajoči narod so se vsikdar ponašali s svojimi posebnimi pravicami in so jih tudi vsikdar vedeli dobro braniti. Naj boljše se jim pa zdaj godi, imajo kronanega kralja, imajo svoje lastno ministerstvo, imajo v županjah svobodno izvoljene vradnike, plačujejo razmerno pol manj vojakov, ker nove vojaške postave niso prejeli; predlansko leto se jim je k suši pomagalo iz cislajtanske ali takrat še državne blagajnice z 20 milioni gold. letos, ko je jihov denarstveni minister službo prevzel je našel prazne blagajnice, je odmah zahteval in dobil pomoči od cislajtanije, ki je po lanski vojski na Českom in Avstrijskem imela nadloge. Še več, vstajniki od I. 1848 so ne le pomiloščeni, ampak dobili so Honvedi in Honvedske vdove 100.000 zlatov vdar. In že časniki pišejo, pri razmerjenju skupnih državnih davkov mora na ogersko polovino menj priti, ker po vojaški granici, kder je vsak vojak, morajo pre večo krvno dačo odrajtovati; kakor da bi ono, kar graničarji avstrijski državi ali prav pa prav avstrijskemu cesarju plačujejo, spadalo k ogerski kraljevini. In znano je, da so Ogri do zdaj za prvo polletje državnih prispevkov spravili le 12 milionov, to je tedaj petino onega, kar bi razmerno na nje prišlo. Konečno pa se predsednik ogerskega državnega zbora Szentivany hvali, da skoz 300 let Ogri niso imeli toličega vpliva na vunjanjo politiko kakor zdaj. Pred 300 leti so stopili k zavezi avstrijskih dežel, ker so ogersko korno položili na Habsburžansko teme in so bili kakor se od sam sebe razumeva le ud vse celote. Zdaj pa misli že inam širijo, na Reki je komisar, na Hrvatskem banov namestnik, sodniki se proti postavam odstavlajo, Hrvatska zemlja jim ni več pridružena enakopravna sestra, kar je bila, ampak trojedna kraljevina Dalmacija, Slavonija, Hrvatija jim je poddržena zemlja vsaj v mislih. Kot velika država, na kar Ogri namerjavajo, potrebujejo ladostaje, naj pripravnije je zato Reka. Reka je bila od nekdaj hrvatska, je na zemljini hrvatski, je po zgodovini in prebivavcih hrvatska, in Madžarov na Reki gotovo ni več kakor v Zagrebu ali na Dunaju. In vendar si jo Madžari svojijo, da si tje železnico postavijo in morje dobijo. Po času mislijo tudi ostalo Hrvatsko pod se dobiti, in svojo moč podaljšati, ako bo šlo na Tursko, kamor segajo po njihovem mnenju pravice ogerske krone. Tako bi se tedaj ogerska država širila, kakor na primer Pruska med Nemci, vsaj jim tudi kralj prisega, da hoče ne le dozajno zemljo braniti, ampak jo kolikor mogoče razprostirati.

Takej politiki ni nasprotna tudi ne tako imenovana velikonemška politika zdaj pod pruskim vodstvom, ampak Veliko-nemci mislijo vse Nemce zediniti in Ogom potem pri-pustijo se širiti po svojem, kakor se hočejo in morejo med in z iztočnimi Slovani.

Vendar tako blzo cilja Ogri ali prav za prav Madžari še niso, in Bog ne pusti drevja rasti do nebes. Na Ogerskem samev bivate blzo dve tretjini Slovanov in Romanov in ti tudi hočejo živeti in sicer ne kot otroci ali blapci ampak tudi samosvojni in ravnopravni. Ravnopravnost pa jim velika madžarska država odreka. To bo tedaj prva spodnika Madžar - Orsag-a ali velike madžarske države,

druga so Hrvati in tretja je Avstrija sama, ki hoče in mora obstati enojna, kakor želite vsaj dve tretjini prebivavcev.

Gospodarske stvari.

Trsoznanstvo.

(Dalje.)

Vrednost: Bela tičevina je naj bolj na Hrvaškem doma, se okoli Okiča zelo sadi, in da prav sladko, trpeče vino, ker je tudi grozdje odviše sladko in prijetno za zabanje, in zavoj kostanjevih lie lepo, samo da so jagode predrobne, drugač bi se zelo priporočala, ker rano zori, in je dobrega okusa.

Št. 13. Tičevina divja modra, ali vinika, blau Vogeltraube, Gehackstock, lat. cupania avium, po L. vitis vinifera. Trs šibek, rožje tanko, rjav, s dolgimi kolenci in rdečimi kremlji. Listje malo ali več, drobnozobčasto, žile rdečaste, jagoda pešknata, kisla, rdečkasta.

Divja tičevina se pogosto v slovenskih vinskih krajih najde po grmovju in drevju razširjena, je male vrednosti, k večemu se močno dišeče cvetje zbira, da se drugemu vinu dišava da.

Št. 14. Knobleharec ali Kortumec modri, blauer Corinthum, Trs srednji, rožje svetle kostanjeve barve; kolence oddaljena. Listje okroglo, tenko, ravno, na eni strani bolj rezano, rdečelastasto, spodej travnozeleno, svetlo, ščetinasto, topozobčasto; veruge stranske na eni strani bolj razširjene.

Francoska trta, najbrž iz Afrike, da srednje, rahl, vjasto grozdje, recelj je tenek, kratek; jagode črnomodre, prav belo naduhane, so zelo sočne in sladke, prijetne za zabanje, znabiti tudi za vino, kder modri burgundec prav ne rod.

3 razred; listje s 5 capami, žile gole.

Št. 15. Petrič beli, weißer Petričtraube po zasluzenem sadje-in vinorejcu imenovan, francosko: blanc doux. Trs precej močen, rožje debelo, žoltorjavo, temnorisasto, kolanca kratka; listje tanko, srednje globokonarezano, ravno, kratko zobčasto, žile včasi šopkasto volnote; veruge stranske na dnu jajčaste, potem nekaj stisnene, spodnje plitve, celo odprtne, in petljna tik petlje stisnena, potem ločnato razširjena in široko odprta.

Grozdi srednji, zelo gost, kratkovejčast, recelj srednje dolg. Prav rodovitna francoska trta, bi se znala v srednjih legah s laškim rizlecem zasajati.

(Dalje prihodnjič.)

Vinograd je velika dobrota.

Posestniku brez rokodelstva, obrtniже ali večega posestva: njiv, travnikov, gozdov, sadunosnika itd. iz kajih si zamore z žvinorejo, s sadjerejo in lesom kteri forintek izkupiti, ni lahko do blagostana dospeti. Resnično je: Kar oralo pridobi, družina porabi; Bog, da še toliko prideluje, kar doma potrebuje: za živež, obleko, plačilo, dacijo itd. za izvanredne potrebe. S tem si gospodarji sicer ohranijo v dobrih navadnih letinah životarno življenje. Ko jih pa kakšna druga nesreča obišče kakor so: povodenj, ogenj, bolezni, cepanje živine, toča itd. kaj pa onda? Ker jim vsako leto velja: Kolikor došlo, toliko prošlo; in si ničesar niso naprej prigospodarili tudi slabim okolščinam v okom priti — Tu ni boljšega pripomočka kot je vinograd posestniku vslasti

kmetovavcu v krajih, kjer se vspešno z vinorejo peča in vino prodaja. Tak posestnik ima kruha, to je: živež; ker si ga za domačo potrebo prideljuje, pa tudi novcev, denarja, kojega za vino včasi v večem številu prejema, in si ga tako založiti zamore; saj ve, da je tudi voda za piti in želodeca ne predere, marveč še pri pameti ostane. — Zato so pametnejji, rednejji, skrbneji, zmerneji želarji, vrhovščaki in kmetje Ljutomerski, Radgonski, Haložanski, Gorički, in menda tudi drugdej v boljših kožah pri vsem tem, da jih davki grozno stiskajo. Kako nek bi neki posestnik svojega sinčeka v više šole pošiljal, ako se ne bi na jedino vinsko kapljico operal. Le iz samega vinograda naš Slovenec še naj več denarja dobiva in se naj lože opomore, ki ga ima in krepko obdeljuje.

V dokaz, da res le vinograd posestnika z rokodelstvom na deželi naj več podpera, nam naj služi neki sodarski mojster prejšnjih let, in sicer od 1830 do 1848 leta; med temi leti 34, 35 in 36 leta je izjema sodarjem; takrat so štrtinjak po 8, 10, 12 in še čez, for. sreb. prodajali. Tisoč dog je sodarju prišlo na 40 for. sreb. ali 42. for. n. d. na mestu v logu na Ogreskem, kjer so jih iztesali. Vožnja za tisoč ga je stala 4 for. 20 k. n. d., ako sta dva močna vozača po 500 jih naložila; k temu še tridesetjstvo, hormica, Dreisigstamt, kjer je bilo nekaj platiti, in strošek vozačema vzemimo le 1 for. 50 k. vkupno tedaj je prišlo tisoč dog na 47 for. 70 k. n. d.

Iz tisoč dog se naredi navadno 20 štrtinjakov ali 40 polnjakov po 5 veder: tim treba obročev: 16 na vsak polnjak; pride na vse 640 obročev ali 32 zvezkov z 20 obroči, a po 20 kr. je 6 for. 40 kr. Naj urnejši sodar naredi na dan en štrtinjak ali dva polnjaka v šestih obročih; inače le 5 štrtinjakov na teden; tedaj bo 4 tedne pridno delal, da 20 štrtinjakov zgotovi. Takrat je imel na teden, ko ni bilo sile 1 for. 20 k. podmojster, kar znese 4 for. 80 kr. na 4 tedne. Strošek podmojstru računimo le po 20 k. na dan, stori na 4 tedne 5 for. 60 kr. Toraj znesejo vkupni stroški mojstrovi 64 for. 50 k., ko leži 20 štrtinjakov v delavnici zgotovljenih. Ta sodar je za kake 4 groše ali 20 kr. n. d. vselej bolj kup prodajal sode kot mestni mojstri, in se tolažil s tem, kakor je večkrat pravil: „Da bi mi morali živež kupovati, zagotovo ne bi mogli izhajati.“ Prodajal je takrat štrtinjak ali 2 polnjaka po 3 for. 40 k. n. d. in prejel 68 for. n. d. za 20 štrtinjakov, koji so ga stali 64 for. 50 k. kakor smo videli. Nektere kratki je celo za 7 for. šajna štrtinjak oddal, kar je v sedajnem denarju 2 for. 94 k.! — Iz tega je očvidno kolika dobrota mu je bila, da še je imel dva vinograde; inače mu ne bi bilo mogoče toliko novih hiš postaviti, posestev nakupiti in še dragega dijaka imeti! — Se ve, da je sedaj vse še enkrat drajske, vendor je razmora povsod jednak.

Zato pa tudi vsak posestnik, ki ima kakošni vrh, vinograd, naj ga skrbno varje, dobro glešta, da mu bo vedno veselje velike vrednosti, na kojo se mirno in upljivo naslanja! Zakaj če lih vse druge pridelke doma povžije, mu še vendor ta zlata ruda pod pazduho segne in ga podpera. Inak je posestnik v naših krajih brez vinograda sejem brez rauvska in kauvska, skedenj brez miši, pivnica brez vina. — Dober vinograd je in ostane torej velika dobrota posestniku posebno pa kmetu.

F. J.

Domače stvari.

Kako si lehko izrediš velik in debel špargel? Neki Anglež priporoča sledeči način: Mesca novembra se morajo špargeljnova stebla požeti, dobro posušiti, sežgati in pepel po špargeljnovih gredah raztresti. Grede se morajo potem z dobrim frišnim gnojem pognojiti (posebno habsnovo je, če se gnuju tudi pridene kurnjaka ali golobnjaka) in prekopati. V pomladu se grede spet morajo plitvo prekopati in s soljo potrositi. („Frauendrf. Blätt.“)

Korist premogovega pepela. Premogovi pepel pospešuje rast deteljnih in stročnatih rastlin. Gnuju ali pa gnojnici pridjan posrka redivni amoniak, koji se drugače izpuhti. Konjske staje s tem pepelom potrošene ostanejo suhe in brez smradu.

Kako se svinje rade pitajo? Da se svinje rade pitajo in zdrave ostanejo je priporočano, nekoliko stolčenega oglenja med pomije namešati. Vsaki dan jedno pešico ovsa, ki se

je v slani vodi kakova dva dni namakal, svinjam davati, je tudi prav hasnovito.

Pomoček proti črvom v slanini (spehu). Da se v slanini črvi in mešiči ne zaredijo, se svetuje jo v dimu večkrat z jelševim listjem pokaditi.

J. Ž.

Zdravilske stvari.

Kako se obrani navzkriž gledanje. Navzkriž gledati se otroci naj lože privadijo prvo polletje svojega življenja, kadar namreč začnejo opazovati različne stvari, ktere se okoli njih nahajajo. V zibki ali postecli mirno ležeči otrok se začne ogledovati in če opazi poleg sebe na edni ali drugi strani, kako posebno svetlo, barvano ali se gibajočo stvar, jo gleda neprestano; naj bolj jih miče idoča ura in če se ta, ali kaka druga reč, ktera je miče, na edni strani deteta nahaja, jo zmirom gledajo in tako začnejo v križ gledati. Ko se to naj hitrej opazi se morajo vse take reči odstraniti, in druge, ktere dete zanimivajo ali one iste ravno detetu pred oči devati. Dete mora gledati večkrat v zrcalo in sicer tako, da obe oki samo jegovo podobo vidite. Dobro je tudi detetu nateknuti očala s črnimi glaži, v katerih sredini se majhena luknjica nahaja. Skušnje učijo, da se na ta način vzkriz gledanje iz početka ali celo odstrani ali zlo popravi.

O steklini.

Hočemo našim bravcem vsa znamenja navesti, ktera so dozdej zdravniki po skrbljivem opazovanju te bolezni našli. Kar se o steklini dozdej že celo gotovega veje sledče: 1. Steklina nastane vsak letni čas ali neposredno t. j. po vzrokih, kterih še dozdej celo ne poznamo; ali po okuženju, če namreč stekel pes koga vje. 2) Kriva je misel, da psi, kteri imajo tako imenovane volče parklje, kteri so vklapljeni in psice ne moreje steči; zvednost ravno nasprotno uči. 3. Vodobojaznost, važno znamenje, ktero se pri vsakem steklem človeku vsikdar celo jasno kaže, se še dozdej pri steklih psih nikdar ni opazilo, tako, da smemo reči, noben stekel pes se ne boji vode. Žeja je sicer pri mnogih slabia, vsi vendor pijejo in ližejo vodo, mleko in druge tekocene, in videlo se je že, da so stekli psi čez vodo plavali. 4. Neki hočejo trditi, da imajo stekli psi vsikdar penne okol gobca, tudi to se ne opazi vsikdar, in navadno imajo stekli psi, posebno iz početka, celo čiste gobce, samo tedaj, kadar mišci gobčevi tako oslabijo, da gobea zapreti ne morejo, začnejo sicer sline in zleza iz njega teči, nikdar se vendor ne penijo. 5. Ravno tako je tudi kriva misel, da stekli psi zmirom izraven naprej tečejo in da vlečejo rep med zadnje noge. — Proti temu se vsikdar pri steklem psu slediča celo gotova znamenja opazijo. a) Opazi se pri steklih psih najprej nenavadno obnašanje, neki postanejo mirnejši, žalostnejši ali celo mrčljivi in se začnejo v temna mesta skrivati, drugi proti temu postanejo nemirnejši, dražljivi in radi odbežijo in vgriznejo. b) Mnogi stekli psi že zapustijo prvi den svojega gospoda in dom, vrnejo se vendor po 24 ali 28 urah vsikdar nazaj, če se le morejo. c) Večidel takih psov že v prvih treh dnevih noče več jesti navadnih jedil, temoč celo nenevadne, kot: prst, slamo, košček, drv, kužno, platno itd. d) Pri vsakem steklem psu se čuje celo drugačno lajanje, naj večkrat zalaja samo enkrat in vleče po tem glas na dolgo in zmirom na više. Tako lajanje je gotovo znamenje, da je pes stekel. e) Mnogi psi lajajo tako mnogo, da jim glas celo zmolkne. f) Skoraj vsi stekli psi rajše vgriznejo, kot zdravi. Vgriznejo vendor rajši živali, ko človeka. Pri vsem tem so še vendor toliko zavestni, da svojega gospoda pozna in se mu tudi bližajo, če je zove; večkrat napadnejo vendor tudi njega. g) Pri mnogih steklih psih oslabijo gobčevi mišci taki iz početka ali postanejo celo mrtvi, tako da imajo gobec zmirom odprt in se slinijo. h) Vsí stekli psi v kratkem zlo shujšajo, dobijo kalne oči in ščetinaste lase, po 5–6 dnevih prihajajo zmirom slabecji v križu, k slednjemu postane cela zadnja stran mrtva in 8–9 den počrkajo. Iz tega se zadosti jasno vidi, da se stekli pes ne more celo lahko na prvi hip spoznati, ne moremo zatoraj vsakemu zadosti vroče priporočati, kteri pse ima, da naj ko naj hitrej živinskega zdravnika pita za svet, ko opazi pri svojem psu kaj nenavadnega.

Slovenski župan.

(Dalje.)

Glasovanje se vrši tako, da vsaki ud reče „da“ ali pa „ne“ in da se o glasovanju napravi zapisnik ali protokol. Po glasovanju pa bera župan, ali odbornikov kteri, navadno pa perovodja (Schriftführer) zapisnik, ki bi bil blizu tako-le osnovan:

Srenja Lipoglavska dne 27. majnika 1866.

Zapisnik

o glasovanju sebranih srenjskih udov, ali se sme razpisati nova priklada, ki bi znašala 20% navadnega in 10% vžitnega davka in sicer v ta namen, da se za srenjo postavi v Bistriškem potoku nov mlin.

Pričajoči so: župan, odbor in srenjčani.

Ko se je udom srenjskim razložilo, da bi namenjeni mlin bil celej srenji pa tudi posameznim gospodarjem v korist, da bi ne bilo več treba v drugo srenjo hoditi v mlin itd., se nagovorijo sosedje naj se ravnajo le po lastnem nalogu in z dobrim premislikom.

Potem se pokličejo eden za drugim in na primer takole glasujejo:

	Kteri pravi „da“	Koliko plačuje davka	Kteri pravi „ne“	Koliko plačuje davka
1. Juri Orehek	da	10		
2. Jože Repič	da	20		
3. Anton Pelinič	„	30		
4. Gregor Zelenko	„	40		
5. Janez Prahč	„	50		
6. Luka Prstič	„	60		
7. Pavel Grobič	„	70		
8. Jernej Vrtič	„	80		
9. Tomaž Jesenko	„	90		
10. Jože Jablanko	„	100		
11. Andrej Gabrič	—	—	ne	200
12. Blaž Bregovec	—	—	ne	300
skupaj		10 550	2	500

Ko se je zapisnik prebral, se je potrdil in podpisal (Podpisi.)

Župan tedaj, ko se je zapisnik prebral spregrovori in pravi: Kakor ste, dragi sosedje čuli iz zapisnika, so glasovali vsi sosedje, deset jih je zadovoljnih, dva namreč Andrej Gabrič in Blaž Bregovec pa sta protivna. Tedaj so sicer tri četrtine vših volilcev zadovoljne, pa to ne pomaga nič, ker sta dva volilca protivna, ki skupaj 500 gold. navadnega davka plačujeta, tedaj skoro polovino davka, kolikor ga plačuje cela srenja. Ker postava pravi, da treba treh četrtin volilcev in da morajo ti volilci tudi taki biti, da plačujejo 3 četrtine vsega srenjskega davka, in ker mi tega z današnjim glasovanjem desegli nismo, je nova namenjena priklada ovržena in se ne sme niti sklenoti niti razpisati.

Iz tega bo vsakemu jasno, da će en sam srenjski ud, ki več kot četrtino celega srenjskega davka plačuje, s kakim načrtom, s kakim novim podvzetjem ni zadovoljin, se nič no vega vpeljati in omisliti ne more.

Ta postava je prav pametna in prav pravična. Kdor več plačuje, ima tudi več pravico.

Pa tudi v takem slučaju, če so vsi srenjski udje s kakoj novo rečjo zadovoljni, srenja vendar vsega storiti ne sme, ampak treba ji potrjenja in dovoljenja deželnega odbora (Landesausschuss) iskati. Privoljenje deželnega odbora pa je potrebno:

1. Če se hoče, srenja s srenjo, ali pa več srenj med seboj združiti. (§ 2.)

2. Če hoče srenja prestavljati srenjske mejnike in prenarediti srenjsko mejo; (§ 4.)

3. Če hoče razpisati novo priklado, ki več kot 20% navadnega in 10% vžitnega davka iznaša.

4. Če hoče nalagati sploh nove priklade ali pa povisevati stare. (§ 82.)

5. Če hoče kaj prodati, kar je srenjska lastnina, če hoče kako posestvo zastaviti, ali na kako zemljišče vzeti denarjev na posodbo.

6. Če hoče srenja denarje, kar jih je konec leta po poplačilih vših stroških v srenjski denarnici ali blagajnici ostalo, razdeliti med srenjčane.

7. Če hoče srenja vzeti kako posojilo ali pa biti porok za znesek, ki bi bil takošen, da presega vse srenjske dohode, ako še prišteva temu posojilu ali poroštvenemu znesku, dolgove, kar jih ima že srenje in pa 15% vsega davka, kar ga srenja plačuje.

V vseh takih zadevah treba privoljenja in potrjenja deželnega zборa.

Le tedaj, če hoče srenja vzeti posojilo, da poplača star dolg, ne treba nobenega privoljenja, če bi bila posojilo in dolg enaka, če bi namreč srenja vzela posojilo 1000 gold. in plačala s tem dolg tudi za 1000 gold.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Maribora. Tukajšna čitavnica ima v nedeljo dne 21. t. m. občen zbor, v katerem položi blagajnik polletni račun. Razun tega se še imajo nekteri drugi predmeti društveni dogovoriti. Po tem bo mala beseda. Zhod se začne ob 8. zvečer.

Predsedništvo.

Iz Maribora. Kakor navadno, je tudi letos naša narodna čitavnica skupni izhod napravila; lani smo bili v Rušah in živijo še v veselju spominu ure, ki smo jih tam doživelji. Letos smo iz okolice mariborske izvolili Jarenino; mnogo brojno število izvrstnih narodnih posestnikov in kmetov, ki tam bivajo, nam je bil porok, da bodo s prijaznim srcem sprejeti, kakor se je tudi zgodilo. Nekoliko naših pevcev se je že v nedeljo 15. zarano vstalo, peljali smo se po železnici do Pesnice, in odtod čez hribe v bližnjo Jarenino, Srenjski predstojnik g. K. je bil tako prijazen in naši čitavnici za ta dan svoje dvorane odprl; pred hramom na lepo ograjeni ledini so bile mize pripravljene za dosti veliko množico ljudi. Na strehi in na visoki ograji so vele zastave v prijazni jutrajni sapici. Nad vzhodom je bilo z velikimi črkami brati: Dobro došli. S tem prijaznim nagovorom sprejeti si malo počinemo do pozne maše. Prijeten glas jareninskih zvonov nas potem v cerkev skliče, kjer smo združeni z domačimi dobro urjenimi pevci Miklošičeve slovensko mašo zapeli. Pri tej priliki se moramo lepo zahvaliti školniku g. Udlu, ki je vodil petje in sploh veliko pripomogel, da so se naši čitavnici v Jarenini tako dobro zabavljali. Po končani maši se razgledamo okoli; kmalo je bila ura dvanajst in vsedemo se k obedu; jedi so bile izvrstne kakor tudi vino in pivo, skrbljiva in prijazna postrežba se nam je zelo dopadla. Med tem ko jemo, se pa vlije dež in ni bilo upati, da bi se pomnožilo naše malo društvo; vključ temu se pripelje od vseh strani veliko gospoda in gospodov; k sreči je nehalo deževati in ko so večernice bile dokončane je bilo nebo jasno ko ribje oko. Preselimo se iz tesnih soban na zrak in zdaj se začne veselo gibanje, da je bilo kaj. Jareninska muzika, ki se nam je pridružila, je jela svirati: „Naprej“, in privabila veliko množico ljudstva, ki so ravno od večernic šli. G. Dr. Prelog, predsednik čitavnicih jih nagovori s kratkimi pa srčnimi besedami in razdeli med šolsko mladino 40 pesmaric Razlagovih.

Veselje, ki je igralo na licu vsakega otroka, kteri je kaj dobil, si lehko vsakdo misli. Po tem se začne naša veselica, muzika je svirala izvrstno slovenske melodije, pevci smo pevali, napitnica se je vrstila z napitnico; vozovi so še zmaj prihajali, ki so nam prinesli nove goste iz različnih krajev; bilo je videti, ko da bi se preselila cela čitavnica iz Maribora v Jarenino; vsak nov voz je pozdravila muzika z „Naprej“. Vino in navdušenost je srca ogrela, začele so se tudi burke vganjati, cilinder se je prepiral s klobučkom, g. R. je stopil trikrat „na blanjo“ in smešne povedal. Tako je trpel do pozne noči, ko je mila luna izza hribov vstajala, se je poslovilo nekoliko gospode; katerim pa se ni mudilo, smo se podali nazaj v sobane in nektere krati s pripomočjo muzike pete zasukali; pa dotekla je tudi nam ura, kdor je imel voz pripravljen, se je peljal, drugi pa naprej pete brusili. Tudi mene je doseglia nemila osoda; ko sem v polni mesečini čez slovenske gorice proti Mariboru korokal, še mi je donelo zmaj v ušesih dostikrat zapeta pesem:

Živi, živi duh slovenski,
Bodi živ na veke“.

Gotovo bo vsem ta dan v blagem spominu ostal.

Novičar.

Državni zbor.

Zbornica gospodska je premembo § 13. in postavo o delegacijah celo v smislu zbornice poslancev potrdila, Leo Thun in njegova stranka je svoje stališče branila proti večini. Dne 9. so bile šle iz obeh zbornic deputacije k cesarju izrekati svoje sočutje zarad silovite smrti Maksimiliana meškanskega cesarja in brata našega svetlega cesarja. V zbornici poslancev je bila sprejeta dne 10. postava o odgovornosti ministerstva. Ta postava ima 31 §§. § 1. veli, da mora vsak vladarski čin cesarjev biti podpisani od enega odgovornega ministra, da obvelja. § 2 — 15 govori, o čem in kako se odgovorni ministri tožijo, § 16. govori o sodniji in se glasi: Tožbo razpravlja in razsojuje državna sodnija. Državna sodnija se tako sostavi, da vsaka zbornica državnega zbora iz dežel in kraljevin, ki so zastopljene v državnem zboru, izvoli po 12 neodvisnih in postavovednih državljanov, ki pa ne smejo biti udi zbornic, in jih izvoli v prvi seji po volitvah za 6 let kot sodnike državne sodnije, izvoljeni sodniki si volijo iz med sebe predsednika.

§ 17. in 18. pravi, kako preiskava vrši preiskaven sodnik, ki ga državna sodnija postavi izmed sebe. § 19. kaže, da zatoženi minister, ali če so vsi, vsi skupaj smejo 12 sodnikov zavrniti ali pa da se izzreba, tako da jih potem vse samo 12 ostane. § 20. veli, da je razprava javna in ustrena, glasovanje pa tajno. Po § 23. se ima obsojen minister izpustiti iz kronskega svetovalstva, slučajno tudi celo iz službe džati in po § 24. ima škodo povrtni, ako se da število odločiti in pa oseba dokazati, kateri povrnitev gre. V zbornici dne 11. je Herbst in 70 tovaršev zahteval: 1. naj se osnuje postava, da se zakonsko pravo državljanškega zakonika obnovi in naj se sodnija o zakonskih zadavah spet posvetnim sodnikom prepusti. 2. Naj se osnuje postava, da se šola loči od cerkve. 3. Naj se verske zadave v red spravijo pod načelom, da bodo vsa spoznana verska enaka.

Ta predlog se je verskemu odseku izročil, ravno tak tudi se je Rygerov predlog zarad postave o vojskinem odškodovanju izročil posebnemu odboru. V seji dne 13. je denarnstveni minister razložil stanje državnega imetka in denarja in se je posvetovala nova kazenska postava, o tem prihodnjic.

Matica slovenska je imela VII. odborovo sejo, iz ktere smo zvedeli v kratkem sledče, da dobijo vsi družniki, vstanovniki in letniki, celo tisti, ki pristopijo do novega leta, sledče edne tri knjige: Stirje letni časi; poslovenil prof. J. Tušek, Rudninoslovje, sostavil prof. F. Erjavec in Narodni koledar s letopisom, kterege je vredil dr. Bleiweiss. Kmalu bo tudi natisnjena slovensko-česka slovница, spisal Fr. Marn. Volil se je tudi odborček, kjer bi naj sostavil imenik takih knjig, ktere bi naj dala matica prihodnič na svetlo. Občni zbor bode 7. avgusta t. l.

Iz Aten se piše 9. t. m. Ker se dežela Kassimos Turčinom ni hotela podvrči, so Turčini v soboto pozgali devet vasi in so vse pomorili celo starce in otročice.

Sodnija prisnežencev je v Peštu že sostavljena; med prisneženci se nahajajo tudi trije židi.

Od vseh strani se piše, da bo žetva letos prav obilna na Avstrijskem, Štajarskem, v Banatu in tudi v onih krajih Ogrske, kjer toče ni bilo. Vsi kmetički pridelki so izvrstni posebno pa žita; tudi turšica je tako lepa, da skoraj lepša biti ne more; v vinogradih pa je toliko lepega grozdja, kolikor, ga že mnogo let ni bilo videti.

Benito Juarez zdajni predstojnik Meksikanske ljudovlade (republike) je indijanskega pokolenja, bil je zpočetka sužen, ko je dobil svobodo, se je učil pravoznanstva in je došel ko tajnik k ondašnjemu Meksikanskemu predstojniku Confort-u in ko so tega spodili, so postavili B. Juareza za predstojnika ljudovlade Meksikanske.

Cuje se, da je g. Kvaternik od barona Beusta dobil dovoljenje, da sme ostati v Hrvaški.

Srbski knez Mihail, kjer je v Gastajnskih toplicah, se že mnogo bolje občuti, tako, da je upanje, da bo celo ozdravel. Ostane še deset dni tam potem dojde spet na Dunaj, kjer se hoče sniti z Turškim cesarjem. Iz Dunaja se poda knez Mihail skoz Švicarsko v Pariz k izložbi.

Iz Carigrada je došla te dni važna novica, da so Turčini celo Kandijo vzeli. Vodji grških dobrovolcev so vjeti in v Kanejo poslani. Če je res! —

Časnik „Politik“ je 14. t. m. spet v Pragi začel izhajati.

Iz Polske in Sedmograške se piše, da je 9. in 10. t. m. tako strašno deževalo, da so se vse reke po deželi izljile in da je velika povodenj neizmerno mnogo kvarta napravila.

Francozi so spet začeli marljivo kupovati konje in mule za vojaštvo.

Mestno poglavarstvo v Bakru (Buccare) je prepovedalo nositi orožje in palice.

Dalmatinski „Nationale“ piše: Avstrija se ima samo Slavjanom zahvaliti, da je velika in mogočna država, če pa Avstrijanski Slavjani ne bodo mogli svojih moči zadostir razvijati, Avstrija ne bo mogla ostati nadalje več mogočna vlada.

Tudi nemški časniki niso z državnim zborom celo zadowoljni.

Francoz in Prus sta spet začela zlo rožljati z orožjem in batu se je, da bo vendar le naskorem nastala vojska med njima.

Cuje se, da bode državni zbor na dva mesta vstavljen.

Račun dohodkov in stroškov za Slomškov spominek.

Skupnina prejšnjega računa 3194 gold. 8 kr. 3 cesarski zlati, 5 frankov v zlatu, 4½ križastih in 2 prosta tolarja, in 8 dvajsetic. Dalje so darovali ti-le gospodje: Potočnik Lovro, župnik v Pušavi 5 fl.; Miklavsin Gregor, dekan in častni dekan pri sv. Martinu, 5 fl.; Kenne Franc, kurat v Zavodnu, Pražen Ivan, župnik v Skalah; Novak Matija, kaplan tamo; Gospodarič Jožef, župnik pri sv. Ilju; Urlaub Matija, kurat na gornji Ponkvi; Pribovšč Janez, kaplan v Šošteiu; Horvat Jožef, kaplan tudi tam vsaki 1 gold; Janežič, profesor v Celovecu 4 fl.; Kukovec Janez, kaplan pri sv. Florijanu na Loznicu 3 fl. 50 k.; Skupnina vseh dohodkov do 1. julija 1867. 3216 fl. 58 kr.

Za poštino smo izdali mesca maja 10 k.; tedaj še ostane čistih dohodkov 3216 fl. 48 k.; 3. cesarski zlati, 5 frankov v zlatu 4½ križastih in 2 prosta tolarja, in 8 dvajsetic.

V Mariboru 16. junija 1867.

Matija Prelog, denarničar.

Za Krempeljnov spominek so darovali.

Novak Vincenc, župnik v spodnji Pulskavi, 2 fl.; Kukovec Jožef, kaplan pri sv. Križu pri Ljutomeru 50 k.

Tržna cena pretekli teden.

Pšenice vagan (drevenka)	.	.	V	Varaž-	dinu	V	Mariboru	V	Celju	V	Ptuju
fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	
Rži	.	.	5 50	5 20	5 70	4 80					
"	3 1	3 15	4 1	2 80							
Ječmena	"	:	2 30	2 90	3 50	2 70					
Ovsy				1 60	1 90						
Turšice (kuruze) vagan	.	.	2 90	3 20	3 40	3 10					
Ajde	"	:	2 50	2 90	3 60	2 50					
Prosa	"	:	2	—	3	—					
Krompirja	"	:	1 60	—	1 90	—					
Govedine funt	.	.	17	22	22	22					
Teletine	"	:	20	24	22	22					
Svinjetine črstve funt	.	.	24	24	—	—					
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	.	.	8	—	6 90	7 80					
" 18"	.	.	4 16	—	—	—					
" 36" mehkih "	.	.	5	—	5	5 80					
" 18"	.	.	3	—	—	—					
Oglenja iz trdega lesa vagan	.	.	—	40	40	40					
" mehkega "	.	.	60	30	40	35					
Sena cent	.	.	1	—	60	70	—	95			
Slame cent v šopah	.	.	1	—	80	45	—	95			
" za steljo	.	.	70	50	40	40	—	—			
Slanine (špeha) cent	.	.	36	40	40	40	—	—			
Jajec, šest za	.	.	12	10	—	—					

Ažijo srebra 124.75.

Narodno drž. posojilo 69.50.

Loterijine srečke.

V Trstu 10. julija 1867: 64 84 86 34 54

Prihodnje srečkanje je 20. julija 1867.